

The structure of the readiness of future law enforcement officers of the Armed Forces of Ukraine to fulfil their professional duties has been substantiated. It has been determined that the readiness of future law enforcement officers of the Armed Forces of Ukraine fulfils their professional duties is understood as a complex integral formation of the personality, consisting of such structural (motivational-target; functional; emotional-volitional) and functional components (developmental-projective; cognitive; stimulating); incentive; communicative and organizational; reflexive) and is determined by motives and beliefs in the performance of official duties, as well as professionally directed knowledge, abilities, skills and personal and professional qualities.

Key words: *readiness, professional activity, officers, law enforcement, law enforcement officers, Armed Forces of Ukraine, professional training.*

УДК 881.111'27+37.016:316.772.2

Світлана Бобровник

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID ID [0000-0001-8665-7203](https://orcid.org/0000-0001-8665-7203)

Світлана Бойко

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID ID [0000-0003-0220-9425](https://orcid.org/0000-0003-0220-9425)

Олена Волкова

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID ID [0000-0002-3241-7690](https://orcid.org/0000-0002-3241-7690)

DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/327-335

ОСОБЛИВОСТІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Мета статті – розкриття особливостей онлайн-навчання з використанням сучасних методів і технологій навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей. Методи дослідження: теоретичного аналізу, синтезу, індукції та дедукції, опису, систематизації та ін. У результаті дослідження встановлено, що для вивчення англійської мови професійного спрямування в режимі онлайн навчання доцільно використовувати проєктні роботи, «музичні діалоги», «реальну граматику», сторітелінг, комп'ютерні технології, відеоуроки, онлайн-платформи, подкасти англійською мовою, онлайн-блоги, онлайн-журнали, онлайн-вправи, електронні підручники та словники, додатки Skype, Viber, Telegram, Zoom, Messenger, Hangouts.

Ключові слова: *онлайн навчання, англійська мова професійного спрямування, студенти технічних спеціальностей, методи онлайн навчання, технології онлайн навчання.*

Постановка проблеми. Глобальні інтеграційні процеси ставлять перед методикою навчання іноземних мов у закладах вищої освіти (ЗВО) нові відповідальні завдання. На рівні технічного ЗВО таким завданням є підготовка фахівця, що володіє іноземною мовою як засобом комунікації для вирішення проблем професійного і соціального характеру, а також успішного

міжнародного співробітництва. Одним із засобів вирішення цього завдання є онлайн навчання, покликане вдосконалювати і розвивати традиційні форми навчання на основі застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Разом із тим, існує протиріччя між практикою впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес і відсутністю повного й узагальненого опису системи онлайн навчання іноземної мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей ЗВО. Саме тому проблема онлайн навчання іноземної мови є актуальною і вимагає вирішення.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми теорії і практики дистанційного навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей в умовах онлайн навчання вивчали такі науковці: О. Васюкович (2020), О. Іванова (2018), Я. Кахрамонов (2021), С. Кириченко, Г. Овсянко (2020), М. Ковальов (2021), О. Мельник (2021), О. Пономаренко (2020) та інші.

О. Мельник зауважує, що для навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей доцільно використовувати різні інноваційні методи, зокрема метод обговорення, метод проєктних робіт, метод аудіювання та метод рольової гри, що сприятиме підвищенню мотивації студентів до вивчення іноземної мови та розвитку вмінь працювати самостійно (Мельник, 2021, с. 312-313).

О. Васюкович у своєму дослідженні розглядає інноваційні технології, що застосовуються у процесі навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей, і пропонує їх поділяти на технології, що базуються на використанні мережі Інтернет, та на комп'ютерні технології. Що стосується комп'ютерних технологій, то серед них найбільш популярними у використанні є інтерактивні дошки типу IBW (Васюкович, 2020, с. 53).

О. Іванова важливим підходом до оволодіння студентами технічних спеціальностей англійської мови вважає підхід, орієнтований на використання проблемно-комунікативних завдань. Такий підхід дозволяє активувати мовленнєву діяльність студентів технічних спеціальностей завдяки їх участі в ситуаціях, які вимагають висловлення власної думки, її пояснення і обґрунтування (Іванова, 2018).

О. Пономаренко наголошує, що використання на заняттях з іноземної мови аудіо- та відеоматеріалів дозволяє підтримувати у студентів гострий інтерес до вивчення мови й уникати одноманітності. Особливо це актуально під час усної практики, коли в процесі вивчення технічних текстів студентам пропонується велика кількість лексичного матеріалу. Автор також звертає увагу, що все більшого значення набуває використання різноманітних сучас-

них технологій і методів вивчення іноземної мови на професійному матеріалі в добре структурованому навчальному процесі (Пономаренко, 2020).

Розглядаючи особливості викладання англійської мови для студентів технічних спеціальностей в умовах онлайн-навчання, С. Кириченко та Г. Овсянко стверджують, що для правильної організації навчального процесу в умовах дистанційного навчання, насамперед, необхідно чітко визначити мету такого навчання, його цілі, необхідне інформаційно-методичне та матеріально-технічне забезпечення. Автори наголошують, що зміст навчальної дисципліни «Англійська мова професійного спілкування» повинен базуватися на міжнародних рівнях володіння іноземною мовою, урахувувати попередній досвід студентів, їхні потреби в навчанні та очікувані результати. Під час підготовки до даної навчальної дисципліни в умовах дистанційного навчання головну увагу потрібно приділяти самостійній роботі студентів (Кириченко та Овсянко, 2020, с. 178).

М. Ковальов, досліджуючи особливості вивчення англійської мови у ЗВО в умовах цифровізації навчального процесу, підкреслює, що все частіше в навчальному процесі використовуються різні електронні системи тестування, завдяки яким викладачі оцінюють рівень знань студентів з англійської мови (Ковальов, 2021).

Я. Кахрамонов стверджує, що в умовах сьогодення онлайн навчання англійської мови студентів проходить із використанням інтерактивних методів, завдяки яким не тільки підвищується рівень знань студентів, але й загалом рівень ефективності вищої освіти (Кахрамонов, 2021).

Аналіз наукових праць за даною проблематикою дає підстави стверджувати, що методика навчання іноземної мови з використанням сучасних ІКТ ще не набула системного вивчення. Найбільш важливими в контексті нашого дослідження є питання, пов'язані з організацією і методикою онлайн-навчання іноземної мови, зокрема англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей.

Метою статті є розкриття особливостей онлайн-навчання з використанням сучасних методів і технологій навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей.

Методи дослідження. Для досягнення мети статті використано такі методи дослідження:

- методи теоретичного аналізу, синтезу, індукції та дедукції – для розкриття теоретичних засад навчання англійській мові студентів технічних спеціальностей;

- методи опису, систематизації, порівняння й узагальнення – для виокремлення сучасних методів і технологій онлайн-навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Онлайн навчання все більше входить у життя ЗВО, забезпечуючи можливість передачі інформації будь-якого обсягу на будь-яку відстань. Саме в опосередкованому характері спілкування між викладачем і студентом, яке здійснюється через комп'ютер і комп'ютерні комунікації, перш за все, полягає особливість онлайн навчання іноземним мовам.

У даний час з'явилося багато електронних можливостей, що дозволяють викладачам іноземних мов за допомогою різних програмних засобів сформувавши систему вправ, тестів, які можуть бути використані при онлайн навчанні.

Для розкриття особливостей навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей в умовах онлайн навчання розглянемо досвід Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», викладачі якого під час проведення занять використовують такі онлайн-ресурси, сучасні автентичні і навчальні матеріали:

1) подкасти англійською мовою, зокрема Se-radio.net, Herdingcode.com, Ruby5.codeschool.com, Fivejs.codeschool.com;

2) онлайн-блоги та онлайн-журнали англійською мовою, зокрема Technologyreview.com, Sdtimes.com, Improgrammer.net;

3) електронні підручники та дистанційні курси, розроблені викладачами факультету лінгвістики і розміщені на платформі Moodle;

4) онлайн-словники з англійської мови, зокрема Cambridge English Dictionary, Oxford English Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Collins English Dictionary, Computerlanguage.com, Computerhope.com.

Крім того, під час вивчення англійської мови професійного спрямування в режимі онлайн навчання для зв'язку зі студентами використовується телефонний зв'язок, зв'язок через електронну пошту та через додатки Viber і Telegram. Навчальні заняття здійснюються безпосередньо на базі онлайн-платформ Moodle та «Сікорський», які дають можливість використовувати пакет хмарних додатків Google-G Suite for Educatio (КПІ ім. І. Сікорського). Для ефективного вивчення англійської мови професійного спрямування викладачі університету розробили електронні навчальні і навчально-методичні комплекси, проводять індивідуальні заняття

та консультації зі студентами, використовуючи Zoom, Skype, Google Meet, Viber і Telegram та інші сервіси для дистанційної роботи. Студентам рекомендовано завантажити необхідні додатки (Zoom, Skype, Telegram, Messenger, Hangouts та ін.), використовувати онлайн-ресурси, онлайн-вправи, онлайн-блоги BBC Learning English, British Council Learn English, Cambridge Assessment English, Cambridge English Dictionary; відеоуроки, Youtube-канали, подкасти (зокрема «<https://www.engvid.com/>»); онлайн-підручники для самостійного навчання; онлайн-платформу «Сікорський».

Платформа «Сікорський» базується на спеціалізованому веб-середовищі Moodle, G Suite for Education та інших програмних продуктах, які призначені для організації дистанційного навчання студентів. На даній платформі розміщуються також відеокурси, доступні для всіх бажаючих. Основними елементами платформи є лекції, тести, завдання, глосарій та інструментарій для інтерактивного спілкування в режимі семінарів, відеоконференцій, форумів, чатів та анкетування. Доступ студентів до дистанційних курсів та відеокурсів відбувається за реєстрацією кожного учасника дистанційного навчання в режимі 24x7 (КПІ ім. І. Сікорського).

Успішна взаємодія між викладачем і студентами забезпечується трьома найбільш популярні та найбільш використовуваними онлайн-платформами: Moodle, Google Classroom, «Microsoft Teams» (Топ-3 системи для онлайн навчання).

При вивченні студентами технічних спеціальностей професійної англійської мови онлайн можуть використовуватись такі креативні методи:

1) метод стимулювання дискусій та дебатів, за якого навчальне заняття націлене на жваве обговорення окремих тем чи подій і відбувається у формі дискусії чи дебатів;

2) метод «музичних діалогів», сутність якого полягає в тому, що для кращого запам'ятовування студентами окремих слів використовують їх взаємозв'язок із відповідними емоціями і музичними мелодіями;

3) метод «реальної граматики», який передбачає вивчення студентами граматики на власних помилках у нетворчих ситуаціях. При цьому відповіді на запитання та виконані вправи можуть бути або правильні, або ні;

4) метод проєктів, за якому використовується широкий спектр проблемних, дослідницьких, пошукових методів, які чітко орієнтовані на реальний практичний результат, важливий для кожного студента, що бере участь у розробці проєкту. Цей метод мотивує студентів до вивчення професійної англійської мови, стимулюючи їх творчий потенціал;

5) метод сторітелінгу полягає у використанні під час вивчення професійної англійської мови захоплюючих історій, що робить процес вивчення мови жвавим, цікавим, урізноманітнює професійно орієнтовану програму навчання, спонукає студентів обговорювати різні етичні теми, розвиває емпатію та емоційний інтелект (Саєнко, 2020).

Кожен ЗВО зобов'язаний сертифікувати інформаційні ресурси, які використовуються для онлайн навчання. У Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» сертифікації підлягають такі інформаційні ресурси, які використовуються у процесі навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей:

- електронні підручники, посібники і практикуми;
- мультимедійні дистанційні курси та відео-курси лекцій;
- презентації та інші додаткові матеріали демонстративного характеру;
- віртуальні тренажери, симулятори або установки;
- комплекти спеціально розроблених завдань із курсу для виконання практичних, контрольних або курсових робіт із наявними прикладами виконання;
- ділові ігри та сценарії до проведення таких ігор.

Потрібно зазначити, що використання дидактичного потенціалу засобів інформаційних технологій в онлайн навчанні англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей має низку переваг. Створюються умови для формування внутрішньої й пізнавальної мотивації студентів, посилюється їх інтерес до вивчення англійської мови професійного спрямування. Навчання стає більш індивідуалізованим, тобто спрямованим на кожного студента. За допомогою технологій онлайн навчання можна урізноманітнити варіанти проведення занять, застосовуючи не тільки традиційні методи навчання, а й активізувати творче мислення, використовуючи проєктну діяльність.

Онлайн навчання буде дійсно ефективним лише в тому випадку, коли викладачі іноземної мови професійного спрямування приділятимуть належну увагу розвитку у студентів творчої взаємодії, а також інтеграції знань у їхню професійну діяльність. Сучасні засоби онлайн навчання синтезують продуктивні інформаційні технології, забезпечуючи тим самим передумови для здійснення принципово нового підходу до навчання в новому освітньому середовищі.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. За результатами проведеного дослідження встановлено, що для навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей у режимі онлайн навчання доцільно використовувати сучасні методи, зокрема обговорення, проєктні роботи, аудіювання, рольові ігри, стимулювання дискусій та дебатів, використання «музичних діалогів», застосування «реальної граматики» та сторітелінгу.

Для онлайн-навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей використовуються комп'ютерні технології; аудіо- та відеоінструменти, зокрема відеоуроки; онлайн-платформи, подкасти англійською мовою, онлайн-блоги, онлайн-журнали, онлайн-вправи та онлайн-словники, електронні підручники та посібники; мультимедійні дистанційні курси.

Інформаційні ресурси, що використовуються для онлайн-навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей, підлягають сертифікації.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаються в розкритті основних засад поєднання онлайн- та офлайн-навчання англійської мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

- Kakhramonov, J. (2021). Modern Methods of Teaching English in Higher Education Institutions. *Higher Education Pedagogies*, 06 (01), 37-42.
- Kovalev, M. N. (2021). Prospects for Teaching English at Higher Education Institutions in a Digitalized Educational Process. *Socio-economic Systems: Paradigms for the Future*, 1201-1209.
- Ponomarenko, O. G. (2020). Modern approaches in teaching English for students of technical specialties. *Науковий журнал «Міжнародний філологічний часопис» (Scientific journal "International philological journal")*, 11 (3), 127-131.
- Васюкович, О. М. (2020). Інноваційні технології навчання у вивченні професійної англійської мови у вищих технічних навчальних закладах Європи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 191, 52-55 (Vasjukovych, O. M. (2020). Innovative learning technologies in the study of professional English in higher technical educational institutions in Europe. *Proceedings. Series: Pedagogical sciences*, 191, 52-55).
- Іванова, О. В. (2018). Проблемно-комунікативні завдання з дисципліни «англійська мова за професійним спрямуванням» для студентів технічних спеціальностей. *Науковий журнал «Міжнародний філологічний часопис»*, 281, 209-215 (Ivanova, O. V. (2018). Problem and communicative tasks on the discipline «English for specific purposes» for students of technical specialties. *Scientific Journal «International Philological Journal»*, 281, 209-215).
- Кириченко, С. В., Овсянко, Г. В. (2020). Викладання англійської мови для студентів технічних ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*, 3 (36), 175-180 (Kyrychenko, S. V., Ovsjanko, Gh. V. (2020). English for specific purposes teaching for technical

university students in distance learning conditions. *Herald of Zaporizhzhia National University. Pedagogical Science*, 3 (36), 175-180).

Мельник, О. Д. (2021). Інноваційні методи викладання англійської мови студентам технічних спеціальностей у Вінницькому національному технічному університеті. *International scientific and practical conference «Philological sciences and translation studies: European potential»: conference proceedings, July 9-10*, 311-314 (Melnyk, O. D. (2021). Innovative methods of teaching English to students of technical specialties at Vinnytsia National Technical University. *International scientific and practical conference «Philological sciences and translation studies: European potential»: conference proceedings, July 9-10*, 311-314).

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Важливі інструменти сайту КПІ. Режим доступу: <https://kpi.ua/ru/sikorsky-dl-platform> (National technical university of Ukraine "Kyiv polytechnic institute named after Ihor Sikorsky". Retrieved from: <https://kpi.ua/ru/sikorsky-dl-platform>)

Топ-3 системи для онлайн навчання. Режим доступу: <https://osvita.ua/news/71748/>. (Top 3 systems for online learning. Retrieved from: <https://osvita.ua/news/71748/>).

Саєнко, Н. В. (2020). Використання методу сторітелінгу на заняттях з іноземної мови в технічному ЗВО. *Вісник ХНАДУ*, 91, 210-215 (Saienko, N. V. (2020). Using the method of storytelling in foreign language classes in technical free economic zones. *Bulletin of the KhNADU*, 91, 210-215).

РЕЗЮМЕ

Бобровник Светлана, Бойко Светлана, Волкова Елена. Особенности онлайн-обучения английскому языку профессионального направления студентов технических специальностей.

Цель статьи – раскрытие особенностей онлайн-обучения с использованием современных методов и технологий обучения английскому языку профессионального направления студентов технических специальностей. Методы исследования: теоретического анализа, синтеза, индукции и дедукции, описания, систематизации и др. Результаты исследования. Установлено, что для изучения английского языка профессионального направления в режиме онлайн обучения целесообразно использовать проектных работ, «музыкальные диалоги», «реальную грамматику», сторителлинг, компьютерные технологии, видеоуроки, онлайн-платформы, подкасты на английском языке, онлайн-блоги, онлайн-журнал, онлайн-упражнения, электронные учебники и словари, приложения Skype, Viber, Telegram, Zoom, Messenger, Hangouts.

Ключевые слова: онлайн обучение, профессиональный английский язык, студенты технических специальностей, методы онлайн обучения, технологии онлайн обучения.

SUMMARY

Bobrovnyk Svitlana, Boiko Svitlana, Volkova Olena. Specific features of online teaching English for professional purposes to students of technical specialties.

*Global integration processes set new responsibilities for the methodology of teaching foreign languages in higher education institutions (HEIs). At the level of technical higher education institutions, such a task is to train a specialist who speaks a foreign language as a means of communication to solve problems of a professional and social nature, as well as successful international cooperation. One way to solve this problem is online learning. **The purpose of the study:** to reveal the features of online learning using modern methods and technologies of teaching English to professional students of technical specialties. The following **methods** were used in the research process: theoretical analysis, synthesis,*

*induction and deduction, methods of description, systematization, comparison and generalization. **Research results.** It is established that to study English for professional students of technical specialties in online learning, it is advisable to use the following modern teaching methods: discussion, project work, listening, role-playing games, stimulating discussion and debate, "musical dialogues", "real grammar", storytelling. A number of modern technologies used for online learning of English for professional students of technical specialties, including computer technology, are identified: audio and video tools; online platforms (Moodle, Learning.ua, Stepik, Learningapps, Padlet, Prezzi, LearningApps.org, Mentimeter, Kahoot, Quizlet, Microsoft Teams); podcasts in English (Se-radio.net, Herdingcode.com, Ruby5.codeschool.com, Fivejs.codeschool.com); online blogs, online magazines, online exercises (BBC Learning English, British Council Learn English, Cambridge Assessment English); electronic textbooks and electronic dictionaries (Cambridge English Dictionary, Oxford English Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Collins English Dictionary); Skype, Viber, Telegram, Zoom, Messenger, Hangouts applications. It was found that the information resources used for online learning of English for professional students of technical specialties are subject to certification. **Practical significance.** The methods and technologies of online English language learning considered in the article can be used in the educational process of technical free speech in online classes on professional foreign language in the conditions of quarantine caused by the pandemic COVID-19. Prospects for further research are seen in revealing the basic principles of combining online and offline learning of English for professional students of technical specialties.*

Key words: online learning, professional English, students of technical specialties, online learning methods, online learning technologies.

УДК 373.2.015.031:502

Людмила Волкова

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ORCID ID [0000-0003-1635-0657](https://orcid.org/0000-0003-1635-0657)

DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/335-341

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ПРАЦІ В ПРИРОДІ

У статті відображено результати вивчення педагогічної літератури з проблеми ознайомлення дошкільнят із природою шляхом трудового виховання та здійснено аналіз щодо ознайомлення дошкільнят із природою методом праці в природі. Виявлено вплив праці у природі на освітньо-виховний процес у вихованні дошкільнят. Для вирішення поставлених завдань використано такі методи дослідження, як теоретичний аналіз, узагальнення, експеримент.

Ключові слова: дошкільник, екологічна свідомість, розвивальне природне середовище, екологічна культура, трудове виховання, трудова діяльність, праця.

Постановка проблеми. До найактуальніших проблем сьогодення, що торкаються кожного жителя планети й від якого залежить майбутнє людства, належать екологічні проблеми. Викликані недалекоглядним, нерозумним, необґрунтованим ставленням людини до природи. Аналіз екологічної ситуації на нашій планеті свідчить про те, що нинішня криза охопила сфери мислення людини, її екологічну свідомість і практичну